

Een zuivere splitsing?

Het in 1666 plaatsen van grenspalen en paalstenen tussen de beide gemeenten op last van de Luikse prinsbischoop Maximiliaan Hendrik van Beieren leek een definitieve overwinning van de Hasselaren in zich te dragen. Maar nog gooiden de Zonhovenaars de handdoek niet in de ring.

Toen Hasselt door het vele oorlogsgeweld en de grote onkosten van inkwartieringen in de 18de eeuw erg verveeld zat om geld, verkocht het opnieuw heidegronden aan de grens met Zonhoven. De Zonhovenaars reageerden furieus, trommelde alle weerbare boeren op en trokken met meer dan 500 man, bewapend met schoppen en geweren, naar de bewuste heide. Daar vernielden ze de pas aangelegde percelen en eisten hun eigendommen op.

Processen

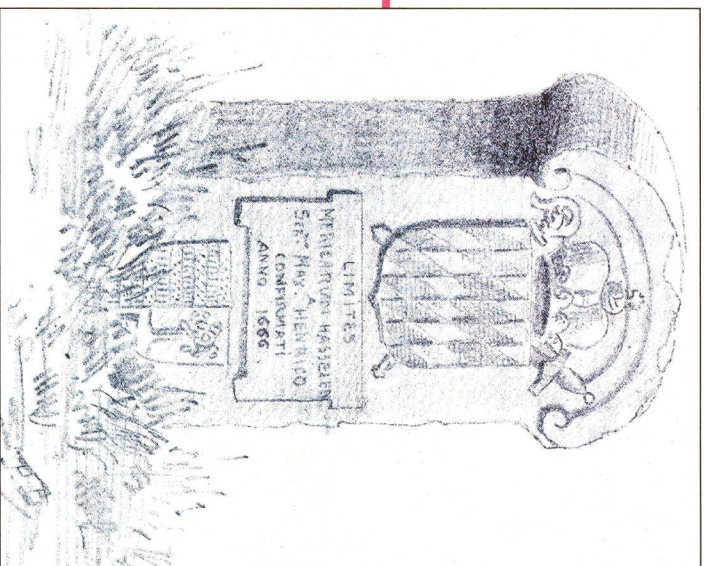
Meer werd de kwestie aan het gerecht toevertrouwd, maar in 1768 verbrak het hoogste keizerlijke beroepshof in Weizlar de vroegere uitspraken van het hoogste Luikse gerechtshof ten nadele van Hasselt en verwees de zaak naar de laagste rechtbank in

het prinsbisdom. Daarmee werden alle gevolgen van deze eeuwenlange strijd weggeveegd en kon alles opnieuw beginnen. Nu nog bewaarden in Luik en Hasselt zware dossiers over de processen die beide gemeenten tegen elkaar voerden. De Luikse historicus Poncellet berekende dat het proces dat voor het keizerlijk hof in Weizlar werd gehouden in de periode 1760-1770 meer dan 50.000 Luikse gulden kostte, veel meer dan de waarde van het hele betwiste heidegebied dat zo'n 1.600 bunders bedroeg.

B-H-V

Uiteindelijk zouden de Franse revolutie en haar nasleep voor de oplossing van dit siltaan surrealistische conflict zorgen. De Franse revolutie maakte immers ook in onze gewesten komaf met alle oude instellingen, voorrechten en...

Exact 200 jaar geleden werd één van de meest kleurrijke dorpsvetes uit de Limburgse geschiedenis beslecht. Hasselt en Zonhoven betwisten mekaar al bijna 500 jaar het bezit van de kostbare heidegronden in hun grensgebied. Wat rechters en wapens niet hadden kunnen regelen, volbrachten uiteindelijk Franse en Hollandse penmenlikkers.

De Paalsteen in 1891.

Tekening Bamps

hangende processen. Toch bleek de Hasselt-Zonhovense kwestie ook voor de Franse administratie een taite brok en het duurde nog tot 1811 om de lastige karwei van de grensscheiding op te lossen. Een eeuwenoude extreme wrevel en een opstapeling van conflicten wis je niet zomaar weg. De Franse oplossing bleek trouwens een hoogst eigenaardig compromis, dat in een huidige B-H-V-akkoord niet zou misstaan: Hasselt kreeg de betwiste

heidevlakte in "administratief beheer", maar Zonhoven bleef de juridische eigenaar. Of men dit een "zuivere splitsing" zou kunnen noemen, blijft de vraag.

Afbakening

Tussen 1811 en 1822 werkten de kadastrale administraties van de Franse bezetter en vanaf 1815 van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden de precieze afbakening van de gemeentegrenzen uit. Niet

Reconstruictetekening van de uitdagende tekst aan het adres van de Zonhovenaars op de Paalsteen: tot hier en niet verder!

Tekening Jozef Weyns

alleen voor de grenzen tussen Hasselt en Zonhoven trouwens, maar voor alle gemeenten in het huidige België. De oude tenoren van de dorpsvetes hadden tegen deze staatsinterventie geen schijn van kans meer en de strijd bij werd – noodgedwongen – definitief begraven. De laatste getuigen konden alleen nog hun straffe verhalen doorspelen aan hun kinderen en kleinkinderen.

Luk VAN DE SIJPE